STICUSA KNIPSELKRANT 25

De Beurs Maandag 6 februari 1984

WILLEMSTAD — Onlangs heeft de heer Leo Regals, schrijver van kinderboeken, zijn laatste literaire werk overhandigd aan de gedeputeerde voor Onderwijs en Kultuur, ing. Willy Franco. „Het gaat hier om het kinderboekje E KAS PISA DI SHON POKO POKO, (HET ZWARE HUIS VAN HEER LANGZAAM) dat in vier talen verscheen: Papiaments, Nederlands, Engels en Spaans.

Een juweel van een boekje voor jeugdige kinderen. De illustratie die van een hoog gehalte is, is van Wob Sijtsma. Bij die gelegenheid heeft Leo Regals tevens een exemplaar van Diana Lebacs' PA DATU TA KONTA aan de bewindsman overhandigd. KOMPA DATU is een verhalenbundel die door Leo Regals is heruitgegeven vanwege de grote vraag ernaar. Het boekje was gedurende twee jaren niet te verkrijgen.

Op de foto het moment waarop een exemplaar wordt aangeboden aan de gedeputeerde, de heer Willy Franco.

Amigoe MAANDAG 6 FEBRUARI 1984

ATM-directeur Nobert Hendrikse:

Plan Bonaire-studio ruim twee jaar oud

WILLEMSTAD — Het plan van een productie- studio op Bonaire is al op 5 november 1981 ingediend bij het bestuurscollege van dat eiland. Daar is door de Antilliaanse Televisie Maatschappij (ATM) aan meegewerkt, zodat van een lichtzinnig omgaan met de belangen van de Bonaireaanse tv-kijkers geen sprake is. Aldus vanochtend de heer Norberte Hendrikse reagerend op een Amigoe-artikel van vrijdag die mede was gebaseerd op verklaringen van de heer Norwin «Nochi» Willem.

Hendrikse vindt dat een verklaring van hem in een verkeerde context wordt geplaatst. Hij heeft indertijd laten weten dat bij de oprichting van TeleCuraçao ruim twintig jaar geleden niet voorzien was in een reikwijdte tot en met Bonaire. Daar zijn de faciliteiten toen niet op aangekocht en ook in de stukken is daar geen rekening mee gehouden. Daarmee wil niet gezegd zijn dat de ATM Bonaire niet wil voorzien van tv-programma's.

Juist in het kader daarvan en om Bonaire meer kans te bieden op eigen producties heeft de heer Hendrikse zelf in 1981 een project ingediend bij het Bonaireaanse BC voor de opzet van een productie-studio. Daaraan was meegewerkt door de heer Massee van Radio Nederland Wereldomroep. Gesproken was over de mogelijkheid om de RNWO de service over de studio te laten doen. Ook de financiering hebben Hendrikse en Massee ondermeer besproken met de Sticusa. Toen die lieten weten daarvoor geen fondsen te hebben, is gesuggereerd het via de Nederlandse ontwikkelingsfondsen voor Bonaire te laten gaan. Het initiatief daartoe zou dan wel door het BC genomen moeten worden. Ook is het doorgesproken met de Cede- Antiyas, die het ook niet vond passen in haar projecthulp.

Van problemen met de uitzending van Bonaireaanse bijdragen is evenmin sprake. Het kan de ATM niet verweten worden dat de apparatuur, zoals camera's en dergelijke, enige tijd defect was. Nu die verholpen zijn, wordt ook regelmatig Bonairenieuws gebracht als daar iets van wordt aangedragen.

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

(van onze medewerker)

Bij het laatste parlementaire bezoek is wederom sterk de aandacht gevestigd op het projekt van het ziekenhuis op St. Eustatius. Men heeft voor vier miljoen een gebouw neergezet met de bedoeling het als ziekenhuis te gebruiken. Nu het waar is blijkt dat het niet voldoet voor het gestelde doel en ook dat het dak lekt als een zeef. De argeloze lezer zou kunnen denken dat dit de eerste keer is dat er iets mis gaat met een projekt van ontwikkelingshulp maar dat is zeker niet het geval. Het komt vrij algemeen voor dat de zaken niet gaan zoals het zou moeten.

Door de enorme inflatie van de laatste jaren is het bedrag waar het hier om gaat erg fors. Voor de rest is het een verhaal dat geheel past in de wijze waarop de zaken gaan bij de zogenaamde ontwikkelingssamenwerking. Reeds veertien jaar geleden hebben de Statenleden drs. MacWilliam en Rigaud uitdrukkelijk gesteld dat geen enkel ontwikkelingsprojekt ter hand mocht worden genomen zonder een akkoordverklaring van het Bestuurscollege van het betrokken eiland. De bedoeling hiervan was dat het Bestuurscollege zou kunnen nagaan of het projekt paste in de totaalplannen van het eiland en zou kunnen zorgen voor de exploitatiekosten voor het gebouw.

RUINES

Er zijn op Curaçao heel wat moderne ruines gebouwd door de Nederlandse Ontwikkelingshulp doordat men voor partikuliere instellingen gebouwen verzorgde zonder dat de betrokkenen in staat waren het gebouw te exploiteren en onderhouden. Het meest in het oog lopende geval was dat van de Casa Sindical aan de Nieuwe Haven. Minister Bakker deed indertijd de gezamenlijke vakbonden van Curaçao een prachtig gebouw cadeau onder voorwaarden waar deze bonden niet aan konden voldoen. Maar het gebouw was er al! Het was geheel buiten de Regering-Petrona en het Bestuurscollege van Curaçao om geregeld door Bakker zelf.

Aan de voorwaarde dat het door alle vakbonden moest worden gebruiktkon zowiezo niet worden voldaan. Maar men beschikte evenmin over middelen voor de exploitatie en voor klein onderhoud. Het gevolg was dat men het gebouw moest gaan gebruiken als een feestzaal om aan inkomsten te komen en dat het na een jaar of tien geheel uitgeleefd was en men opnieuw bij Nederland moest aankloppen om het gebouw een face-lifting te geven en het weer bruikbaar te maken. Men heeft toen een gedeelte van het gebouw aan de overheid verhuurd als kantoorgebouw. Dit alles was natuurlijk niet in overeenstemming met het oorspronkelijk doel. Men had de zaak te groots opgezet voor de middelen die de betrokken vakbonden konden opbrengen.

BUURTCENTRA

Er zijn op verschillende plaatsen op Curaçao buurtcentra gebouwd maar de federatie van buurtcentra beschikte niet over genoeg geld om deze centra te exploiteren en de gebouwen te onderhouden. Naast de Kerk van Brievengat kan men er een zien die geheel voldoet als moderne ruine. Aan één van de kleinere baaien op Banda Abao is een gebouw neergezet dat nooit gebruikt is behalve door de geiten. De opmerking van Mevrouw Jabaaij dat men het gebouw op St. Eustatius gewoon aan de geiten kan geven is daarom dan ook helemaal niet origineel. Het is het voortzetten van het beleid bij de ontwikkelingshulp.

Nu gaan de diverse Eilandsbesturen niet helemaal vrij uit. Zij hebben geen projekten afgewezen maar hebben evenmin voor alle projekten gelden beschikbaar gesteld voor de exploitatie. Het probleem waarvoor beide Statenleden waarschuwden werd niet onderkend. De partikulieren die op deze gebieden werkzaam zijn bewegen zich meestal op grensgebied van overheidszorg. Omdat er niets gebeurt gaan burgers iets entameren. In de praktijk echter beschikken zij niet over voldoende middelen zodat van de goede bedoelingen niet veel terecht komt.

In tegenstelling tot dit soort projekten waar de ontwikkelingssamenwerking geheel mislukt is staat het werk van de Sticusa en de zes CultureleCentra op de Antillen. In 1949 werd op Curaçao het Cultureel Centrum Curaçao opgericht onder andere op initiatief van Cola Debrot, Leo Lashley en Fifi Römer. Daarmee ontstond een vorm van samenwerking die bijzonder goed gefunktioneerd heeft. Op Aruba werd het Cultureel Centrum Aruba opgericht waarvan de heer Jan H. Beaujon eerst secretaris en later voorzitter was. Men moet bedenken dat bij de overdracht van de departementen van het Land aan de Eilandgebieden een dertig jaar terug bij het Departement van Onderwijs alleen de Openbare Leeszalen en Bibliotheken te maken hadden met kultuur. Het spreekt vanzelf dat het kultureel beleid reeds toen in eerste instantie een zaak van de eilandsbesturen werd. Maar er was niets en men heeft er heel lang ook niets aan gedaan.

In 1960 besloot het Land het Bureau voor Cultuur en Opvoeding op te richten. Dit bureau waar drs. René Römer de leiding in handen kreeg heeft altijd een bestaan op het scherp van het zwaard geleid omdat de ambtenaren bij alles wat zij deden bedachten dat zij zich op het gebied van de Eilandsbesturen gingen bewegen. De Minister voor Cultuur richtte allereerst een Raad voor Culturele Zaken op waarin hij personen benoemde die tevens in de besturen zaten van de Culturele Centra. Mr. Isaac C. Debrot en ook Minister Ernesto Petronia geloofden in een hechte samenwerking tussen het Land en de Culturele Centra. Zij wilden de zaak coördineren maar zij wensten geen staatskultuur in te stellen.

ADVIESRAAD

Met de twee afdelingen van de Culturele Raad als "steppingstone" besloot Debrot het oprichten van een Adviesraad voor Culturele Samenwerking tussen de Landen van het Koninkrijk

lees verder p. 3

Vervolg
Ontwikkelings-
Samenwerking

voor te stellen. Dit voorstel viel zowel bij de heer Morpurgo in Suriname als bij Mr. Jo Cals in Nederland in zeer goede aarde. Deze Adviesraad voor de drie regeringen werd een feit. Zij heeft sindsdien ieder jaar tweemaal vergaderd. Nederland benoemde hele zware leden, exministers en voormalige kamerleden in de Nederlandse Sektie. De Adviesraad heeft een groot aantal projekten op alle eilanden van de Antillen kunnen realiseren. Als deze Adviesraad een aanbeveling gaf dan kwamen van Nederlandse zijde de nodige bedragen op tafel. De projekten zijn allemaal met sukses bekroond.

Maar de meeste mensen in de Antillen kennen hun jongste geschiedenis heel slecht. Ambtenaren adviseurs van de regering lezen soms de dossiers niet die op de verschillende overheidskantoren liggen.

Gedurende het parlementair bezoek van 1978 hebben een aantal Antillianen ten huize van Dr. Jaap van Soest aan vijf Kamerleden gezegd dat de Sticusa en de Culturele Centra gevoeglijk konden worden opgeheven. Er ontstond een campagne tegen de Culturele Centra zowel op Curaçao als op Aruba. Door de vele kritiek die dikwijls niet beantwoord werd van de zijde van de centra is het idee ontstaan dat iedereen van mening is dat de gang van zaken bij de centra verkeerd is en dat er een andere vorm moest worden gezocht voor de Culturele Samenwerking op Cultureel gebied.

Het vorig jaar werd iedereen in de Antillen opgeschrikt door een motie van mevrouw Jabaaij waarin zijn voorstelde de Sticusa op te heffen. De Kamer stemde vóór deze motie. In de Antillen vroeg men zich af hoe de Kamer zulk een besluit kon nemen om een instelling die al 33 jaar nuttig werk deed op te heffen zonder overleg met de Eilandsraden op de eilanden en met het Parlement van de Antillen. Wij hopen in een volgend artikel terug te komen op dit gegeven en een beeld te geven van hetgeen sinds de motie-Jabaaij gebeurde.

Amigoe WOENSDAG 8 FEBRUARI 1984

Voor betere relaties en informatie

Surinaams-Antilliaans tijdschrift "Tamarinde"

WILLEMSTAD — In Nederland heeft een landelijk tijdschrift "Tamarinde, van Antillianen en Surinamers voor iedereen" het leven gezien. Het is in dat blad niet de bedoeling om een al heersende rivaliteit tussen Surinamers en Antillianen verder aan te wakkeren, zodat artikelen van zo'n karakter geweigerd worden. Voor de rest staat de redactie van het blad open voor bijdragen van alle kanten voor dit blad.

Volgens een verklaring van de redactie hebben Surinamers en Antillianen elkaar nodig. De verhoudingen die tussen beide bevolkingsgroepen bestaan worden vaak door de media beïnvloed. Daarom wil Tamarinde proberen te bewerkstelligen dat zowel Surinamers als Antillianen zich positief presenteren maar tevens de voor hun levensomstandigheden van belang zijnde ontwikkelingen in de Nederlandse, de Antilliaanse en de Surinaamse samenleving tijdig signaleren.

Dit driemaandelijkse blad heeft net de tweede editie op de markt gebracht en kost in Nederland 3,95. Er staat in de laatste editie een vraaggesprek met de Antilliaanse medisch specialist dr Statius van Eps, over zwarte boksers in Nederland, schoonheidsverzorging, over de acteur Eddy Murphy, over de drogiste Telma Cambridge, over salsa- en reggae- muziek en een aankondiging van artikelen over het Caribisch carnaval.

De verantwoordelijke redacteur is Ronald Goedhart. Redactie- medewerkers zijn Frans Brigitha, Shirley Wooding, Elvis Goedhart, Jeroen Wardenaar, Paul Slomp, Yvette Moniz, Rabin Gangadin, Lies Knappert, Mac Umizuma, Marcel Weltak, Ruben Cinemaat, Mindred Mungroop, Karin Revos en Sandra Mungroop. Fotografie en layout zijn het werk van Ronald Goedhart en Frans Brigitha Producties, terwijl bij de montage Lies Knappert meehelpt. Het blad wordt uitgegeven door Asumedia. Het adres is Postbus 61228, 1005 HE, Amsterdam.

De Beurs Dinsdag 7 februari 1984

UNIVERSITEIT VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

Uitnodiging

ZESDE DR. CHARLES DE LA TRY ELLIS LEZINGENCYCLUS

Op donderdag 9 februari 1984 om 20.30 (precies) zal Prof. mr. W.C.L. van der Grinten, hoogleraar in het Burgerlijk recht aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen, een lezing houden over:

"BEROEPSAANSPRAKELIJKHEID VAN MEDICI"

Plaats: Aula van de Universiteit van de Nederlandse Antillen
Jan Noorduynweg 111
Tijd. 20.30

Belangstellenden zijn van harte welkom.

De Beurs 9/2
Donderdag 9 februari 1984

OPTREDEN CLAUDIO MUSKUS

WILLEMSTAD - Op 18 februari a.s. zal de bekende Venezolaanse zanger Claudio Muskus met het Curaçao Camerata optreden in de Fortkerk.

Uitgevoerd worden o.a. 'Dover Beach' van Samuel Barber en 'Mourning Scene' van Ned Rorem.

Claudio Muskus werd in Caracas geboren.

Voor zijn professionele opleiding bezocht hij het Trinity College of Music in Londen, waar hij in juli 1977 werd uitgenodigd om de rol van Figaro, in de opera 'Le Nozze de Figaro', van Wolfgang Amadeus Mozart, voor zijn rekening te nemen.

In oktober 1980 zong hij, op uitnodiging van de Choral Society of the Rochester Cathedral als solist in het oratorium 'Messiah' van Georg Friedrich Händel, o.l.v. Barry Ferguson.

In december volgde de vererende uitnodiging voor de hoofdrol Martin in de eigentijdse opera 'What men live by' van de Tsjechische komponist Bohuslav Martinu.

In zijn geboortestad Caracas trad Muskus in 1981 als solist op in het 'Requiem' van Mozart. En terug in Londen vertolkte hij de Christuspartij in de 'Matheus Passion' van Johann Sebastian Bach.

In 1982 werd hem in Londen de Kennedy Scott prijs voor zang toegekend.

Amigoe
DONDERDAG 9 FEBRUARI 1984

Programma van boeken klaar

Charuba naam van uitgeverij Aruba

— door JOS DE ROO —

HILVERSUM — CHARUBA is de naam van een nieuw opgerichte uitgeverij op Aruba. Ze gaat zich richten op de jeugd- literatuur in de Arubaanse Papiamentu- spelling en in het Nederlands.

Charuba is een zustermaatschappij van uitgeverij Leopold, die de werken van Diana Lebacs en Sonia Garmers uitgeeft. Drijvende krachten achter Uitgeverij Charuba zijn Miep Diekmann, die jaarlijks op Aruba komt, en Alice van Romondt, het hoofd van de Arubaanse bibliotheek. Om de plannen voor een Arubaanse eigen uitgeverij te verwezenlijken, is Alice van Romondt voor het uitgevers- diploma gaan studeren.

Het eerste werk van Uitgeverij Charuba wordt «Mosa's Eiland» van de dertigjarige Desiree Correa (lerares Spaans). Het gaat over de macht van de Antilliaanse moeder. «Mosa's Eiland» zal dit voorjaar uitkomen. Tegelijkertijd zal er een vertaling van Miep Diekmanns werk «Nildo en de maan» uitkomen onder de titel «Nildo i e luna». De vertaling was in handen van een groep studenten van de Arubaanse pedagogische academie onder leiding van docente Joyce Pereira.

Eind 1984 komt een studie uit van Wim Rutgers, recensent van de Amigoe. Hij analyseerde tien Caribische jeugdromans van Miep Diekmann. Andere werken die nog dit jaar zullen verschijnen zijn een vertaling in het Papiamentu van Miep Diekmann's «Jossy wordt indiaan» en de liedjesbundel van Eddy Bennett met teksten in het Nederlands en het Papiamentu.

De naam Charuba van de uitgeverij is een samentrekking van «Cha» (naar Cha Maria, de vrouw van Compa Nanzi) en Aruba. Er is gesproken voor Aruba omdat dit eiland zonder jeugdliteratuur dreigde te geraken. Het gebruikt een andere (etymologische) spelling dan Curaçao (fonologische).

Volgens Miep Diekmann zal de commissie die tot een spellingsvergelijk tussen de twee eilanden wil komen nog wel jaren werk hebben. "En al die tijd zou de jeugd het zonder eigen boeken moeten stellen", verklaarde zij. Ze vond het opmerkelijk dat de meeste Arubaanse auteurs die haar benaderden er de voorkeur aan gaven hun boek in het Nederlands te schrijven. Ze vindt dit geen bezwaar omdat Charuba later van ditzelfde werk een vertaling in het Papiamentu zal laten uitkomen. Van auteurs die liever in het Papiamentu schrijven zal Charuba later een vertaling in het Nederlands verzorgen.

Amigoe
WOENSDAG 8 FEBRUARI 1984

Jaar respijt voor Papiamentu op de scholen

WILLEMSTAD — Komapa, de instantie die de introductie van Papiamentu in het basisonderwijs voorbereidt, heeft gedeputeerde ing Willie Franco van Onderwijs een jaar respijt gevraagd. Dat verzoek is ingewilligd.

Aanvankelijk was het de bedoeling om volgend schooljaar (1984/85) Papiamentu in te voeren; dat is nu verschoven naar 1985/86. Volgens Komapa zijn er enkele oncontroleerbare ontwikkelingen die het proces ophouden en de voorbereidingen nadelig kunnen beïnvloeden. Om het geen overhaast karakter te geven is gevraagd om uitstel en dan kan ook de zekerheid geboden worden dat lokale experts zich met de uitvoering belasten.

WILLEMSTAD - Dit beeld van Norva Simon siert de poster en het programma van Stanley Cras' romantisch-poëtische impressie "PA BO KU AMOR".

POETISCHE IMPRESSIES IN THE PENTHOUSE PLAZA

WILLEMSTAD - Een heel bijzonder Valentijn's programma werd dit keer voorbereid door Stanley Cras en zal op deze 'Dag van de Liefde' worden uitgevoerd in het Plaza Penthouse.

Het programma omvat muzikaal-poëtische impressies, met de liefde als onderwerp.

Daarbij kan men ook genieten van een uitgelezen diner voor twee.

Stanley Cras heeft voor dit programma, dat hij de titel "PA BO KU AMOR" meegaf, een aantal gedichten van verschillende poëten geselekteerd.

Zijn deklamatie wordt instrumentaal begeleid door Erwin Prudencia op de gitaar.

Een schitterende kombinatie en vooral zéér romantisch.

De dichters uit wier werk Cras zal deklameren, zijn: Maria (Tita) Diwan, Pierre Lauffer, Bécquer, C.P.Cafavy, Alex Jessurun, Pablo Neruda, Federico Oduber, Stanley Cras, Pedro Junco jr., Shakespeare en Lupe Reyes.

Kaarten zijn,à 55 gulden, verkrijgbaar bij Boekhandel Salas, Hotel Plaza,Gydelcra, Adam& Eve en Toko Zuikertuintje.

Het is een evenement dat in deze drukke karnavalstijd een oase van romantiek, een rustpunt wil zijn.

Als deurprijs is er een schitterend schilderij dat een waarde van 1500 gulden vertegenwoordigt.

Van de inhoud van dit programma werden er ook cassettebandjes geproduceerd, die op de avond zelf in de zaal verkrijgbaar zullen zijn.

Een mooie herinnering aan een romantisch avondje dus.

Het beeld dat zowel op het programma als op de posters staat afgedrukt, is van de bekende keramiste Norva Simon.

Na afloop van het diner is er gelegenheid om te dansen op (hoe kan het ook anders) héél romantische muziek.

Het motto voor Valentijnsdag: Liefde is: met je Partner in het Penthouse Plaza luisteren naar Poëzie !

Een Antilliaanse rots in de internationale medische wereld:

DOCTOR L. W. STATIUS VAN EPS

WILLEMSTAD- In Nederland wordt van Surinamers en Antillianen voor iedereen een nieuw tijdschrift uitgegeven dat vier maal per jaar verschijnt. Het tijdschrift draagt de naam Tamarinde en wordt redactioneel samengesteld door Ronald Goedhart en Frans Brigitha. De uitgeverij Asumedia verzorgt de uitgave van het keurig verzorgde en met zorg samengesteld blad dat er qua opmaak bijzonder prettig uitziet. Wie zich wil abonneren kan dat doen door zich te richten tot Tamarinde- Postbus 61228- RD 1007- Amsterdam- Nederland. Een jaarabonnement (vier nummers) kost slechts 25 gulden Nederlands. In het tweede nummer vonden wij bijgaand artikel over de grote Antilliaanse geneesheer Wim Statius van Eps, die internationaal steeds meer erkenning krijgt.

Antilliaanse en Surinaamse doktoren zijn in Nederland al sinds jaren geen ongewoon verschijnsel meer. Het zijn stuk voor stuk vaklieden, van wie er sommigen internationaal grote bekendheid weten te verwerven. Eén van deze wetenschappers is de op 13 november 1926 op Aruba geboren internist: Lodewijk Willem Statius van Eps. Deze vader van drie zonen en echtgenoot van Marie Hofte heeft een zeer bijzondere reputatie opgebouwd. Zo is hij een internationaal erkend deskundige op het gebied van de nierziekten en heeft hij in het St. Elizabethziekenhuis te Curacao een intensive-care-unit en een nierdialyse-afdeling opgericht. Hij is auteur en co-auteur van vele wetenschappelijke en populaire artikelen en boeken. Hij draagt de zorg voor het medische hoofdstuk van de Encyclopedie van de Ned. Antillen. Samen met een Zweedse rontgendeskundige staat hij als enige niet-Amerikaan, in een beroemd dik leerboek: „Diseases of the Kidney," een boek over nierziekten. De kleine Antillen spreken een groot woordje mee!

Deze officier in de Orde van Oranje-Nassau en erelid van diverse internationale geneeskundige verenigingen is thans hoofd van de afdeling Inwendige Geneeskunde van het Amsterdamse Slotervaartziekenhuis. Kortom, redenen genoeg om deze „Antilliaanse kei" een interview af te nemen.

„Ik speelde op blote voeten zoals iedereen, zweren kreeg ik. De ongeasfalteerde Oude Hoofdstraat van Curaçao. Ik zal zo'n 4 à 5 jaar zijn geweest. Met Sinterklaas moest ik altijd huilen en moest ik het Venezolaanse volkslied zingen, waarom weet ik niet."

Dit vormen zo'n beetje de eerste vage gebeurtenissen die dr. Statius van Eps zich voor de geest kan halen over zijn jeugd op de Antillen. Zijn

zie verder p. 7

Vervolg
Statius van Eps

familie die er al vele generaties zat, de specifieke voodoo-cultuur en de onderdrukking door de Nederlanders van de Antillianen, hebben gemaakt dat hij zich altijd bewust is geweest van zijn „Antilliaans-zijn". Zijn Curaçaose vader was ambtenaar, zijn moeder kwam van Bonaire. Zij was een van de klassieke Antilliaanse huisvrouwen.

Hij heeft afwisselend op Bonaire, waar hij het Thomascollege doorliep, en op Curacao gewoond. Op de Antillen van voor de oorlog had men nog geen hoger onderwijs. Daarvoor moest men naar het verre Nederland toe. Voor de „arme" witte protestanten en kleurlingen betekende dit dat men na de mulo hoogstens ambtenaar kon worden. Dit zou ook gelden voor de jonge Lodewijk, ware het niet dat de Tweede Wereldoorlog uitbrak en dat er ondanks de aanvankelijke onwil van de Nederlanders een A.M.S. werd opgericht (voorbereidend wetenschappelijk onderwijs).

Dr. S. v. E.: vergeet niet: Nederland heeft tot de Tweede Wereldoorlog op de Antillen nooit een hogere middelbare school willen hebben. Dit was een vorm van onderdrukking. Als niet toevallig die oorlog was uitgebroken en er onder druk van de daar wonende Nederlanders en de Shell (die de leraren leverde) niet een A.M.S. was opgericht, dan was het er nooit van gekomen. Dit betekende dat de „toekomstige intelligentia" in handen zou blijven van de Nederlanders en een enkele rijke Antilliaan. De rijke joodse groep interesseerde het studeren niet. Die wilde uitsluitend handel drijven.

De blanke protestanten, waartoe wij behoorden, zijn nooit erg rijk geweest. Het waren o.a. voormalig plantage-eigenaren die zich, na de afschaffing van de slavernij, vooral in de ambtenarij ontplooiden. Van postbeambte tot eilandgezaghebber, zoals mijn vader er eentje was. Later kwamen de niet-blanken erbij. Deze beide groepen werden samen gediscrimineerd. De hoofdambtenaren kwamen altijd uit Holland. Wij konden bijvoorbeeld geen directeur van financien worden. Wij voelden ons ontzettend één met elkaar. Wij ervoeren dat soort zaken als een grove onredelijkheid. Wat gebeurde er dus: wij, kleurlingen, witten en negers, kortom „de Antillianen", richtten de eerste politieke partij op, de Democratische partij. Alle kleuren door elkaar, met een „Jonkheer" en een „Cyriel Kroon", om enkele namen te noemen. Wij voelden ons een eenheid tegen de dictatoriale gouverneur. De autonomie van 15 december 1954 was voor ons allemaal een gloriedag. De groep waaruit ik kwam is zich zo Antilliaans gaan voelen en zich zo tegen de Nederlanders gaan afzetten, dat ze uit principe geen Nederlands wilde praten.

Tot mijn zesde sprak ik uitsluitend papiamentu. Als kind luisterden we vaak naar de voodoo verhalen van de veldwachters Basilio, Yaci, Guilio en Plantijn, over goede en slechte geesten.

Op het Thomascollege mocht er geen papiamentu gesproken worden. Nog een vorm van onderdrukking. Wat de kleurverschillen betreft: die zijn nooit een probleem geweest. Ik heb zelf volle neven die donkerbruin zijn. Ik ben sproetig wit. Ik denk dat de zwakke broeders onder de blanken, die weinig presteren, zich met hun kleur omhoog willen trekken. Ook erger ik mij aan de discriminatie de andere kant op.

Na de oorlog vertrok hij in gezelschap van Boy Winkel (de latere psychiater) en Raoul Reumer (nu lector in het papiamentu aan de universiteit van Amsterdam) voor verdere studie naar Amsterdam. Alledrie met een studiebeurs op zak.

Zij richtten gelijk de Vereniging van Antilliaanse Studenten op, die toen

aangezien zij de enige Antilliaanse studenten van het eerste uur waren, slechts 3 leden telde. Tijdens de anatomielessen bij de sectie op pas gestorven mensen heeft hij drie keer weg moeten lopen om niet flauw te vallen. Een hele emotie. Boy Winkel viel midden in de verloskamer in zwijm, vertelt hij ons lachend.

De vrouw bevalt, de man lijdt pijn: dat heet „couvade."

Dr. Statius van Eps schreef ter afsluiting van zijn succesvolle studie een interessant proefschrift over „de pijn" bij kraamvrouwen.

[illegible] Je moet de vrouwen zodanig voorbereiden dat ze bij de bevalling geen pijn hebben. Je moet ze leren zich te ontspannen en als zij eenmaal weten wat er gebeurd zullen ze beseffen dat er geen gevaar dreigt. Dit kan de pijn tot haast nul reduceren. Sommige mensen bevallen pijnloos. Een interessant fenomeen is dat van „couvade". Bij ons komt dat op de „Carriben" voor. De vrouw bevalt en gaat vervolgens direct aan het werk, terwijl de man tien dagen lang gillend van de buikpijn in een hangmat ligt. Heel boeiend. Dit heb ik zelf meegemaakt toen ik nog een praktijk op Curaçao had. Een man kwam met buikpijn op mijn spreekuur. Ik vond geen directe oorzaak van zijn ongemak. Enkele dagen daarna kwam ik hem weer tegen. Hij zei: „Mijn vrouw is bevallen en de pijn is weer over." Twee jaar later kwam hij weer met buikpijn langs. Het eerste wat ik hem vroeg was of zijn vrouw weer in verwachting was. „Ja," zei hij, „ze kan elk moment bevallen!" Ook bij bepaalde Chinese volkeren is dit heel gewoon. Je kan zoveel pijnen suggereren he.

Na zijn studie was hij veertien jaren werkzaam in het St. Elizabethziekenhuis van Curaçao.

Dr. S. v. E.: Mijn bijdragen gedurende die jaren zijn geweest: de opbouw van een goed archief en een intensive-care-unit die we, al zal de directie dat nooit toegeven, plaatsten na een verloskamer gekraakt te hebben. Ten derde volgde de nier-dialyse-unit, waarbij nogal een grote dosis „politieke intrige" aan te pas moest komen. Ik ging toen uit van de stelling dat geen politicus het op zijn geweten kon hebben dat er mensen stierven terwijl zij gered hadden kunnen worden. Er gingen mensen dood in de eindfase van een nierziekte. We hadden de know-how, maar geen geld. Nu is de dialyse-unit de trots van het ziekenhuis en komen er toeristen uit de „States" met een nierziekte, naar Curaçao omdat ze weten dat zij ook daar een goede „nierspoeling" kunnen krijgen. In 1976, toen hij inmiddels tot hoofd van de interne geneeskun-

zie verder p. 8

Vervolg
Statius van Eps

de was bevorderd verhuisde hij naar het Amsterdamse Slotervaartziekenhuis waar hij tot nu toe dezelfde functie bekleedt.

Hij heeft een naar hij zelf zegt, betere baan met meer verantwoordelijkheden en inspraak, minder chaotische toestanden en zeker beter betaald. Alles in tegenstelling tot de situatie in het meer dan een eeuw oude St. Elizabethziekenhuis."

Bloedsikkel-cellen

Zijn internationale faam dankt dr. Statius van Eps vooral aan zijn geleverde bijdrage aan de oplossing van het probleem van de sikkelcel-anemie. Dit is een ziekte die alleen voorkomt bij bepaalde personen met Afrikaanse voorouders. De oorzaak van het uiteindelijk overlijden van zulke patiënten bleek te liggen aan de opneming van „bloedsikkel-cellen" in de niermerg. Niemand verwachtte dat er op dat kleine eilandje Curaçao een belangrijke ontdekking plaats kon vinden; uitgezonderd de Antillianen zelf natuurlijk. Daarna volgden er uitnodigingen voor congressen en aanvragen voor opname in diverse leerboeken.

„Om de oplossing van iets te vinden is er een heleboel transpiratie en slechts een enkel moment van inspiratie nodig" zegt hij over het onderzoek, dat hij samen met o.a. De Vries-Pinedo-Veels, Ter Haar, La Porte-Wijsman en Schouten heeft uitgevoerd.

Dr. Statius van Eps heeft niet alleen een brede kijk op de medische wereld; ook cultureel heeft hij vele interessen. Zo verzamelt hij boeken over piraten in de Nederlandse Antillen, doet hij aan tennissen en heeft hij zitting in het Sticusa bestuur.

Amigoe VRIJDAG 10 FEBRUARI 1984

Op initiatief van Progreso Antiyano

Cursus voor Antilliaanse radioprogramma-makers

WILLEMSTAD—In Nederland is een cursus begonnen voor zestien Antillianen die in de toekomst programma's gaan maken voor de radio. Dit met het oog op de mogelijkheid dat er in de toekomst waarschijnlijk meer zendtijd vrijkomt voor de minderheden en dus ook voor de Antilliaanse minderheid. Stichting Progreso Antiyano (SPA) wil daaraan zijn medewerking verlenen, zo blijkt uit het SPA-maandblad Progreso.

SPA heeft in verband hiermee contacten gehad met Studio IM en de NOS. Dit heeft ertoe geleid dat er deze maand een cursus kon beginnen voor belangstellenden die in de toekomst radioprogramma's gaan maken. Het gaat in totaal om zestien cursisten. Deze zijn al een paar keer bijeen geweest om duidelijkheid te krijgen over de vraag met welke doelstelling straks die radioprogramma's gemaakt moeten worden, voor wie men dit doet en wat voor uitzendingen dat zullen zijn. Het antwoord daarop bleek niet zo eenvoudig te zijn als het wel leek, zo stelt Jan Kuipers vast in Progreso.

Belangrijke conclusie was dat men van de lokale omroep gebruik moet gaan maken om informatie vanuit een Antilliaanse visie aan de Nederlandse luisteraar te geven. Deze programma's moeten er toe bijdragen dat er een grotere bekendheid over en weer tussen Antillianen en Nederlanders ontstaat. Een verbetering van die relatie moet ertoe kunnen leiden dat discriminatie in de samenleving minder wordt. Daarbij gaat men uit van de gedachte dat onbekend onbemind maakt, zoals het spreekwoord het zegt. Wil men zo'n doelstelling bereiken dan is het van groot belang dat de signalen van veel Antillianen in de betrokken regio gehoord kunnen worden. SPA wil daarbij behulpzaam zijn. Zoals de SPA een spoedcursus organiseert voor de zestien belangstellenden, zo zullen er in de toekomst meer initiatieven worden genomen. Tot heden toe heeft men ervaren dat er een geweldige belangstelling bestaat voor alles wat met radio en tv te maken heeft. Zo stelt Jan Kuipers vast in zijn bijdrage aan Progreso.

Fiat voor studie voor nieuw vliegveld

Saba content met Nederlandse aanpak van ontwikkelingshulp

THE BOTTOM — Vorige week brachten de gezaghebber van Saba, Wycliff Smith, de gedeputeerde Vernon Hassell en chef Planningbureau Danny Hassell een uiterst vruchtbaar bezoek aan St. Maarten. Zij vergaderden daar over projecten die met Nederlandse ontwikkelingsgelden gefinancierd worden met onder meer minister De Koning, minister Chance, gevolmachtigd minister De Castro, en de heren Moerman, Huizinga, Palm, Van Hesteren, Curiël, Schop en James. De Sabaanse bewindslieden waren zich terdege bewust van het belang van deze bijeenkomst en zij hadden zich dan ook terdege voorbereid.

Tijdens de vergadering werd het door hen opgestelde dossier "Bestedingsoverzicht Saba" aan de aanwezigen aangeboden. Op overzichtelijke wijze wordt hierin beschreven hoe de stand van zaken is aangaande de goedgekeurde projecten, de aangevraagde suppleties en de nieuwe projecten. Bovendien werden al vast de projecten beschreven die in de toekomst aangevraagd zullen worden, terwijl alles zoveel mogelijk met cijfers werd toegelicht. Door deze efficiënte voorbereiding kon tijdens de vergadering in korte tijd een groot aantal zaken afgehandeld worden.

Zo ging de heer De Koning ogenblikkelijk akkoord met de suppleties voor het bestuurskantoor (f. 69.925) en de industriehal (f. 65.000). Het rapport voor de woningsverbeteringssuppletie (575.000) is nog niet ter bestemder plaatse gearriveerd, maar min. De Koning gaf al wel in principe zijn toestemming. Ook gaf de minister in principe zijn goedkeuring aan een studie voor een nieuwe luchthaven (f. 238.000). De huidige, gesloten luchthaven voldoet volgens vele Sabanen niet en men is zeer geïnteresseerd in de alternatieve mogelijkheden bij Giles Quarter beneden Lower St. John's, in de volksmond Jo's Quarter genaamd. Het Well Bay Road project (f 1.664.108) leverde ook geen tegenwerpingen op. De bedoeling van dit plan is om gronden te ontsluiten en om te zijner tijd een jachthaven bij Well Bay aan te leggen.

Het projectdossier voor de tweede industriehal bij Cove Bay (f 500.000) is nog niet gereed, maar minister De Koning zegde toe zo spoedig mogelijk de toestemming te laten afkomen. De motivaties voor dit plan zijn hem op de vergadering overhandigd.

Voor de ontwikkeling van veeteelt en visserij is volgens de plannen f 350.000 nodig. Een bedrag van 41.990 is inmiddels toegezegd. Een preproject land- en tuinbouw is geaccepteerd (67.5000). Er kunnen onderdelen voor een tractor aangeschaft worden alsmede diverse gereedschappen, en men kan beginnen met de uitbreiding van het huidige landbouw gebouw waarbij tevens een cistern gebouwd kan worden.

Door het voormalige administratiegebouw te renoveren wil men op Saba eindelijk aan een goed functionerende bibliotheek komen. De verbouw en de inrichting zijn geraamd op f247.630, terwijl men hoopt dat Sticusa voor de aanschaf van de boeken wil zorgen en voor de opleiding van de bibliothecaressen.

Er is afgesproken dat het KABNA contact met Sticusa zal opnemen. De bouw van een woning voor de gouvernementsarts kon niet binnen de begroting gerealiseerd worden. Vandaar dat de beslissing over deze f191.300 uitgesteld is tot augustus 1984, dan komt de minister n.l. weer naar de Bovenwinden.

Voor het project Zelfbouw en huurwoningen (f1.000.000) wordt gewacht op een studie, terwijl aan het concept dossier voor de lagere school in St. John's (f2.200.00) druk gewerkt wordt. Na goedkeuring hoopt men dat in 1986 met de bouw kan worden begonnen.

Over de plannen voor een inblikfabriek was De Koning erg enthousiast. Men zal uit eigen begroting zo snel mogelijk een studie maken voor dit 200.000 gulden kostende project. Zodra de fabriek gereed is, is het niet meer nodig dat de mango's, mammieappels, etc. op straat liggen te rotten omdat er zoveel tegelijk rijp zijn.

De weg van English Quarter naar The Bottom kan waarschijnlijk van een nieuwe deklaag worden voorzien. Het concept is klaar, maar nog niet definitief vastgesteld door het B.C. Maar binnen de begroting voor de komende drie jaar zal waarschijnlijk f 1.962.250 beschikbaar gevonden kunnen worden voor dit project. Veel geld, maar dan kan de weg er ook weer een poosje tegen.

Over het plan voor een windmolen was de minister eveneens positief. De heer De Palm zal bij het Energie Centrum Nederland de nodige gegevens verzamelen en bovendien zullen de resultaten van de windmolen op Bonaire bestudeerd worden. Verder worden bij de nieuwe projecten ook nog genoemd: het ruimtelijk ontwikkelingsplan (woningbouw, landbouw, natuurreservaat, etc.), een land- en tuinbouwproject, landaankopen, gehandicaptenverblijf, en natuurlijk niet te vergeten de nieuwe luchthaven. De plannen voor deze projecten moeten nog ontwikkeld worden en ook de financieële aspecten zijn nog niet bekend. Maar over een half jaar zullen minister De Koning en zijn adviseurs weer naar de Bovenwinden komen en zij zijn er dan al vast op voorbereid wat hen te wachten staat.

De Sabaanse bewindslieden zijn uiterst tevreden over de door Nederland geboden ontwikkelingshulp. Dit in schrille te-

z.o.z.

Vervolg

Content Saba

genstelling tot wat gedeputeerde Oduber van Aruba enkele weken geleden in de Amigoe verkondigde. Volgens hem was de hulp een "ontspoorde trein in een doolhof". Verder verklaarde hij: "Steeds weer staan bij het verlenen van die ontwikkelingshulp de Nederlandse economische belangen nummer één, ja, worden zelfs als een dwang gevoeld".

Gedeputeerde Vernon Hassell en gezaghebber Smith zijn het daar absoluut niet mee eens. Zij zijn van mening dat Nederland adequaat reageert op hun plannen en verzoeken en dat er geenszins gekeken wordt naar de economische belangen van Nederland. "Als wij informatie willen over een windmolen", aldus de heer Vernon Hassell, "is het natuurlijk logisch dat zij allereerst informatie uit Nederland geven, maar wij voelen dat zeker niet als een dwang". Ook zijn beide heren duidelijk van mening dat een uitspraak als "in 3 jaar 20 miljoen gekregen maar veel meer terugbetaald" in ieder geval niet opgaat voor Saba. Kortom, gezaghebber Smith, gedeputeerde Vernon Hassell en chef planningbureau Danny Hassell zijn uiterst tevreden over de mogelijkheden die Nederland voor Saba biedt.